

інструкція для філій і читалень) від 27 жовтня 1932 р.” // Наука. – 1933. – №1. – С.16–17.

12. Бережанський В. Нові розбивацькі спроби москвофілів / В. Бережанський // Громадський Голос. – 26 травня 1934. – С.3–7.

References

1. Vavrik' V. Sprawka o russkom dvizhenii w Galichini s bibliografiej za 1929 god / V. Vavrik'. – Lvov': Typ. Stavropig. In–ta, 1930.

2. Andrusyak M. Genesa j character halytskoho moskvoфильства / M. Andrusyak. – Praga, 1941. – 19 s.

3. Kaminskyj A. Synteza ukrai'nstva i rus'kosti / A. Kaminskyj. – L'viv: nakladom avtora, 1937. – 35 s.

4. Centralnyj derzhavnyj istorichnyj archiv Ukraї'ny, m. Lviv. – F.182 (Tovaristvo im. M. Kachkovskogo). – Op.1. – Spr.276 (Protokoly, gazetni povidomlennja ta in. materialy pro vidnovlennja ta diyalnist' tschytal'ni v s. Grushiv, 1922–1938 rr.). – 83 ark.

5. Tam samo. – Spr.297 (Zvit pro splatu tschlen's'kych vneskiv tschlenamy tovarystva v Stanislavovi, 1922–1930 rr.). – 55 ark.

6. Derzhavnyj archiv Ternopil'skoi' oblasti. – F.231 (Ternopil's'ke povitove starostvo). – Op.1. – Spr.71 (Lysty tschleniv ta prychyly'nykiv tovarystva Ternopil'skoi' filii' "Obschestva im. M. Kachkovskogo" do Tsentral'nogo vydily, 1928–1936 rr.). – 39 ark.

7. Z moskov's'kogo taboru // Svoboda. – 30 grudnja 1933. – S.3–7.

8. Moskvophily i ukrai'nci // Nowa Zorja. – 21 serpnja 1934. – S.3–5.

9. Novyj ustav Obshestva – ego znatschen'je i tschytal'ny im. Mychaila Katschkovskogo // Nauka. – 1929. – №3. – S.19–20.

10. Pryvykajmo do porjadku w tschytal'njach // Nauka. – 1933. – №2/3. – S.34–36.

11. "Zakon o obshestvach' (nezarobkovych tovarystwach i instrukcija dlja fylj i tschytalen') vid 27 shovtnja 1932 r." // Nauka. – 1933. – №1. – S.16–17.

12. Berezhans'kyj V. Novi rozbyvats'ki sprobi moskvoфильв / V. Berezhans'kyj // Gromads'kyj Golos. – 26 travnja 1934. – S.3–7.

Lukashiv V. Ja., candidate of Historical (Ukraine, Ternopil), terr87lukaschiw@gmail.com

Organizational principles of "Association named after M. Kachkovsky" in eastern Galicia in the interwar period

Investigates the organizational principles of the activities of cultural and educational "Association named after M. Kachkovsky" in Eastern Galicia during the appointed period. Institution belonged to moskvoфильst camp. It was intended to spread education, awareness and knowledge among the general public. The process of recovery and of the activities of the institution. "Association named after M. Kachkovsky" established a number of subsidiaries, reading clubs, bookshops. The development of organizational principles of the activities of the institutions in the interwar period. The influence of "Association named after M. Kachkovsky" the socio-political, cultural and educational life of Galician Ukrainian.

Keywords: Eastern Galicia, "Association named after M. Kachkovsky", moskwoфильst, organizational principles, Branch, reading.

Лукашич В. Я., кандидат исторических наук (Украина, Тернополь), terr87lukaschiw@gmail.com

Организационные основы деятельности местных ячеек "Общества им. М. Качковского" в Восточной Галиции в межвоенный период

Исследуются организационные основы деятельности местных ячеек культурно-просветительного "Общества им. М. Качковского" в Восточной Галиции в течение очерченного периода. Организация принадлежала к москвофильскому лагерю. Она имела целью распространения просвещения, грамотности и знаний среди широкой общественности. Освещен процесс восстановления и деятельности местных ячеек институции. "Общество им. М. Качковского" учредило ряд филиалов, читален, книжных магазинов. Показано развитие организационных основ деятельности местных ячеек институции в межвоенный период. Доказано влияние "Общества им. М. Качковского" на общественно-политическую и культурно-просветительную жизнь галицких украинцев.

Ключевые слова: Восточная Галиция, "Общество им. М. Качковского", москвофильство, организационные основы, филиал, читальня.

* * *

UDK 93/94.00176(47+57)

Saltan N. M., candidate of historical sciences, associate professor of the Department of the Humanities, Kharkiv State Academy of Physical Culture (Ukraine, Kharkiv), N_Mahiboroda@rambler.ru

THE SOVIET SOCIETY OF 20'S – EARLY 30'S OF 20TH CENTURY IN THE CONTEXT OF THE THEORY OF MODERNIZATION

Acting as the creators of a new world, the Bolsheviks sought to unmake archaic foundations of traditional society, creating the conditions for a communist future. The complex of social changes had the character of the partial modernization and was characterized by several features. External borrowings became the source of changes, although these borrowings could not be successfully implemented without the spiritual, mental and political conditions in the Soviet society. On the one hand, it was the ideological proximity of the Bolshevism and the patriarchal consciousness of the Soviet people, and on the other – the consolidation of the Stalinist totalitarian regime in the country. Inorganic character of social transformations was connected with a response to external challenges. It identified the specific direction of development: to achieve technical and technological level of Western countries. Mobilization of own efforts became the mechanism of development and the pace of development acquired dynamic character since the second half of 20-ies of 20th century.

Keywords: the theory of modernization, the partial modernization, criteria of social development, the Ukrainian Soviet Socialist Republic.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Progressiveness of development is one of the foundation stones in the history of social thought. The speed of transformations, which cover the society, increases proportionally with its age. President of the International Sociological Association P. Shtompka emphasizes that: "The changes – so obvious feature of social reality, that any social scientific theory, whatever its initial conceptual position is, sooner or later must approach this issue" [12, p. 12]. In our view, it is appropriate to use the theory of modernization, based on the opposition of the traditional society to new one, to detect changes in social development.

In Ukrainian historiography the term "modernization" is used to identify a particular historical period, specifically the 20's – 30's of 20th century, a characteristic feature of which was the introduction of market elements, transformation of the industry into the driving force of the Soviet economy etc. Modern philosophical thought considers modernization not as the synonymous for progressive social changes in a separate chronological or geographical region, but, above all, as a complex social, political, economic and cultural transformations that began in the West in the 16th century and reached its peak in the 19th – 20th centuries. Its characteristic features are: the establishment of industry as a major source of development, the market, the urbanization, the high social mobility, attracting masses to education, the democracy; the culture that emphasizes the value of science, knowledge and achievements of others.

Modern historians refused the rigid orientation only on European style of social evolution, they acknowledged civilization differences for possible source of the progress. It gave the opportunity to talk about a special way of development, through which the Soviet society came during the last century.

Considering the global historiographic thought of 20th – 21st century, two key concepts of civilization development and modernization of the territories of the former Russian empire can be identified. One of them is the "European", which considered the establishment of European values and institutions in society [7]. The second one – "dualistic",

according to which the European experience was mechanically shifted to the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) and was interwoven with special traditions of organization and culture there, eventually defining the “special path” of development. This “special path” of development had the character of the partial, and sometimes counter-modernization, that further led to inconsistency of historical conditions to transformations and caused the collapse of socialism [2; 5].

The aim of this research is an attempt to characterize criteria of the Bolshevik modernization in view of the current interpretation of the historical process.

The dynamics of all social transformations, which are united by certain chronological and spatial framework can be studied according to certain criteria: the source of development, the boundedness of development, the mechanism of development, the character of development, the pace of development, the existence of spiritual, mental and cultural conditions, and the image of the future. External borrowings were the source of the changes that occurred in the Soviet society during the first two decades of the Bolshevik government. Among them there were: the theory of Karl Marx, the new pedagogical ideas popular in the United States of America and Germany; the new ideas of Henry Ford's labor ethic, and others.

The thesis of the dictatorship of the proletariat (with the prospect of building socialism and evolutionary transition to communism), that was developed by Marx, assumed dominance of wageworkers in all areas of socio-economic and political life. The revolutionary concept of Marxism, which gave to the proletariat the role of the demiurge of the new world, became a utopia without a deep awareness of its fundamental postulates. Acting as exterminator of capitalism, proletarians of all countries had not simply to unite for its destruction, but also began to build a just social system. Such process required the possession of certain knowledge, abilities and skills, in which basis had to be a new system of values of the builders of communism. The new methodologies of Ukrainian school of 1920–30-ies were similar to educational technologies, which were popular in German and America those times. Among such innovations the most common was the method of Dalton plan – the system of organization of educational work, which was based on the principle of individual learning. On the assumption of a certain annual volume of educational material, the student independently did laboratory and practical works, choosing a type of class, the sequence of execution of subjects, required amount of time. After the unification of educational systems of the Ukrainian Soviet Socialist Republic and the Russian Federative Soviet Republic in 1929 Brigadier-laboratory method became dominant. It was developed on the basis of Dalton plan, but with a smaller part of individualization of educational activity of a student. The students listened to the lectures, distributing in groups, or independently performed laboratory works, and then at a joint conference discussed the results.

Inorganic nature of social transformations (which indicates the limited development) was connected with a response to external challenges. The Soviet Union, which remained an agricultural country, could not compete effectively with hostile capitalist ambience, and therefore had to create a military-industrial potential. Joseph Stalin,

the General Secretary of the Central Committee of the All-Union Communist Party of Bolsheviks, in his report on the First All-Union Conference of workers of socialist industry on February 4, in 1931 said: “We have lagged behind Western countries for 50–100 years. We have to run this way for 10 years. Whether we do it or they crush us”. That is why the Soviet Union developed industrial Soviet-socialist (quasi) civilization as a military-technical response to the challenge of Western civilization. The confrontation of these two civilizations defined the course and content of world history for a long time.

Mobilization of own efforts became the mechanism of development. The scale of industrial building had to be provided with the money, which was lacked in the Soviet Union. As it is known, the powerful sources of Stalinist industrialization were so-called “drunk money”, monetary and speculative network – TORHZIN (Trade with foreigners). At the expense of exploitation of labor enthusiasm of population, which had gained popularity in the first five year plans, it was managed to provide economic growth. Leveling of human rights, shifting the burden of reforms onto the shoulders of working people became the objects of devastating criticism by the modern Ukrainian historians [6]. The defrauding of peasants, depriving them of their property and of any rights, were another means to promote the industrialization. The forced withdrawal of farm food and grain caused the famine of 1932–1933 years, that led to a significant decline in population that did not require the state care.

The character of the Soviet society development can be defined as overtaking the West, its technical and technological level. Once in power, the Bolsheviks had the appearance of radical reformers who wanted to overcome the age-old Russian backwardness. But the goal of modernization was soon narrowed to economic modernization, which in its turn was reduced to the industrialization. It was the industrialization that turned in the Soviet state into the most important task, set the rhythm of other economic and social transformations. About 85% of the equipment, that was installed during this period at the factories and plants, was bought abroad. The share of the USSR in 1931 accounted for a third of global imports of machinery [9, p. 141]. Despite the confrontation with Western countries, the Soviet Union actively borrowed advanced machinery and technology from them.

The pace of development acquired a dynamic character since the second half of the 20-ies of 20th century. In December 1925 the course on the industrialization was taken, and in November 1929 by voluntarist decision of the party leadership the forced the industrialization was introduced. In historical literature it was called “the great leap”. As a result of such government policy in Ukraine during the first Five-Year Plan (1928–1932 years) 400 factories were built, during the Second Five-Year Plan (1933–1937 years) – 1000 enterprises, and during the Third Five-Year Plan (1938–1941 years) – 600.

The industrialization caused urbanization processes. If on the whole population of the USSR from 1897 till 1926 increased by 36.9%, then the number of residents of Dniprovskiy industrial region over the same period increased by 50.6%, and the population of Hirskopromysloviy region by a record 101.4% [1, p. XII]. In the capital of the Ukrainian SSR, Kharkov – a large

administrative, industrial, educational and scientific center, during 20–30's years a number of residents increased more than 2.5 times. The same rapid development was common for other cities in eastern Ukraine.

The Bolsheviks considered education as a major factor in the cultural revolution as a backbone factor of modernization of society. In the Soviet Union the opportunity to increase cultural and professional level was given to millions of ordinary people. According to the results of the Ukrainian nationwide census in 1926, the literacy rate among ordinary people was 96.1% [3, p. 13]. At the same time in Holland and England in the late nineteenth century up to 90% of people were considered literate [8, p. 126]. Such comparable to European indicators were the result of the introduction of mandatory four-year general education and deployment of a wide network of schools and literacy courses for adults. At the same time the Soviet system of education was focused not on the democratization of social relations, but on the satisfaction of government and party needs. Its characteristic feature was the formation of contingent of schools from the environment of the most capable of followers of the Soviet power, mostly workers and peasants.

The above mentioned processes took place in the conditions of the formation of the Soviet administrative-command system, in which the democracy had a mere declarative character. The rigid centralization of power, the subordination of the society to the state, mass repressions were the main components of the Soviet society.

Writers and scholars throughout the twentieth century emphasized the ideological proximity of the Bolshevism and patriarchal consciousness of the Soviet people. The first, who noticed the public amorphousness of nations in the Russian Empire, were the contemporaries of the revolution – Mikhail Berdyaev and V. G. Korolenko. In 1921 in the letters to Maxim Gorky, V. G. Korolenko wrote that every nation deserved its government. With the fall of the tsarism “people obeyed the first who took the stick. These were the Communists” [4, p. 72]. The post-Soviet scientific thought also noted the unavailability of society to modernization changes those times, which was manifested in the inability of the average person to become an active participant of public life. To the minds of the most of the population it was easier to accept the Bolsheviks patrimonial politics than to defend their position [8; 11].

Thus, the concept of modernization is gradually used by the post-Soviet historians to study the dynamics of social development of the twentieth century. Different components of social structures have changed irregularly with different speed. In the absence of the democracy and market, the changes in the social life of the USSR in those 20–30 years of 20th century can be called partial modernization or counter-modernization. Characteristic features of the new society were: the establishment of industry as a major source of development, the short existence of the elements of a market economy, the urbanization, the high social mobility, attracting masses to education, which emphasized the value of knowledge and achievements in the Soviet society. The future research prospects are connected with the involvement of modernization theory to the study of different periods of Ukrainian history.

References

1. Vsesoyuznaya perepis naseleniya 17 dekabrya 1926 g. Naselenie SSSR. – M.: TsSU SSSR, 1927. – Вып. III. – 63 s.
2. Vishnevskiy A. G. Serp i rubl: konservativnaya modernizatsiya v SRSR / A. G. Vishnevskiy. – M.: OGI, 1998. – 432 s.
3. Derzhavnyi arhiv Harkivskoyi oblasti. – F.R-948. – Op. 2. – Spr. 39.
4. Korolenko V. G. Esli vozmozhen eshche vyhod dlya Rossii, to on tolko v odnom: v vozvrashchenii k svobode: (pisma V. G. Korolenko k M. Gorkomu v 1921 g.) / Korolenko V. G.; publ. i komment. P. I. Negretova i A. V. Hrabrovitskogo // Rodina. – 1989. – №3. – S. 70–73.
5. Krasilshchikov V. A. Vdgonku za proshedshim vekom: Razvitie Rossii v XX veke s točki zreniya mirovyh modernizatsiy / V. A. Krasilshchikov. – M.: ROSSPEN, 1998. – 264 s.
6. Marochko V. Represovani pedagogi Ukrayini: zhertvi politichnogo teroru (1929–1941) / V. Marochko, G. Hillig. – K.: Nauk. svit, 2003. – 302 s.
7. Mironov B. N. Sotsialnaya istoriya Rossii perioda imperii (XVIII – nachalo XX vv.): genezis lichnosti, demokraticheskoy semi, grazhdanskogo obshchestva i pravovogo gosudarstva / B. N. Mironov. – SPb.: Dm. Bulanin, 1999. – T. 1–2.
8. Modernizatsiya v Rossii i konflikt tsennostey / S. Ya. Matveeva, A. S. Ahiezer, N. N. Kozlova [i dr.]. – M.: IFRAN, 1994. – 250 s.
9. Moltusov V. A. Ekonomichni problemi rozvitku vitchiznanyoy ekonomiki v roki pershih p'yatirichok / V. A. Moltusov // Ekonomika i region. – Poltava, 2007. – №2 (13). – S. 138–142.
10. Poberezhnikov I. V. Perekhod ot traditsionnogo k industrialnomu obshchestvu / I. V. Poberezhnikov. – M.: ROSSPEN, 2006. – 240 s.
11. Ukrayina: problemi samoorganizatsiyi: v 2 t. T. I. Kritika istorichnogo dosvidu / V. G. Kremen, D. V. Tabachnik, V. M. Tkachenko. – K.: Promin, 2003. – 384 s.
12. Shtompka P. Sotsiologiya sotsialnyh izmeneniy / P. Shtompka. – M.: Aspekt-Press, 1996. – 416 s.

Салтан Н. М., кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних наук, Харківська державна академія фізичної культури (Україна, Харків), N_Mahiboroda@rambler.ru

Радянське суспільство 20–30-х рр. XX ст. в контексті теорії модернізації

Виступаючи в ролі творців нового світу, більшовики прагнули демонтувати архічні підвалини традиційного суспільства, створивши передумови для комуністичного майбуття. Комплекс суспільних змін носив характер парціальної модернізації і характеризувався рядом особливостей. Джерелом змін виступили зовнішні запозичення, хоча вони й не могли бути успішно впроваджені без наявності духовних, ментальних та політичних передумов в радянському суспільстві. Ними виступили ідейна близькість більшовизму та патріархальної свідомості радянської людини, з одного боку та утвердження сталінського тоталітарного режиму в країні – з іншого. Неорганічний характер суспільних трансформацій був пов'язаний із відповіддю на зовнішні виклики, визначив специфічну спрямованість розвитку: досягти техніко-технологічного рівня західних країн. Механізмом розвитку стала мобілізація власних зусиль, а темпи розвитку набули динамічного характеру починаючи із другої половини 20-х рр. XX ст.

Ключові слова: теорія модернізації, парціальна модернізація, критерії суспільного розвитку, Українська Соціалістична Радянська республіка.

Салтан Н. Н., кандидат исторических наук, доцент кафедры гуманитарных наук, Харьковская государственная академия физической культуры (Украина, Харьков), N_Mahiboroda@rambler.ru

Советское общество 20–30-х гг. XX ст. в контексте теории модернизации

Вystупая в роли создателей нового мира, большевики стремились демонтировать архаичные устои традиционного общества, создав предпосылки для коммунистического будущего. Комплекс общественных изменений носил характер парциальной модернизации и характеризовался рядом особенностей. Источником изменений выступили внешние заимствования, хотя они и не могли быть успешно внедрены без наличия духовных, ментальных и политических предпосылок в советском обществе. Им выступили идейная близость большевизма и патриархального сознания советского человека, с одной стороны и утверждения сталинского тоталитарного режима в стране – с другой. Неорганический характер общественных трансформаций был связан с ответом на внешние вызовы, определил специфическую направленность развития: достичь технико-технологического уровня западных стран. Механизмом развития стала мобилизация собственных усилий, а темпы развития приобрели динамический характера начиная со второй половины 20-х гг. XX в.

Ключевые слова: теория модернизации, парциальная модернизация, критерии общественного развития, Украинская Социалистическая Советская республика.

* * *

УДК 94(38)

Кір'яков О. Є.
студент історичного факультету, Київський
національний університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), alexkiriakov@gmail.com

Зовнішньополітичний курс Беотійського союзу у 404–387 рр. до Р.Х.

Розглянуто проблеми зовнішньої політики яку проводив Беотійський союз. Автор намагається пов'язати Грецьку політичну історію в зазначений період з Фівами та Беотійським союзом в цілому. Автор висвітлює конфронтацію між Беотійським союзом та Спартою та реконструює головні битви цього періоду.

Ключові слова: Беотійський союз, зовнішньополітичний курс, Спарта, Фіви, Ісменій, Агесілай, Пелопід, Епамінонд.

Першу половину IV ст. до Р.Х. завжди відносять до класичної епохи, проте вона кардинально відрізняється від “золотої доби” греко–перських воєн та періклові демократії. Але, не дивлячись на те, що вчені не виділяють для першої половини IV ст. до Р.Х. особливого історичного періоду, його завжди характеризують як “кризу полісу” зі своїми характерними рисами та особливостями, хоча в інтелектуальній та технічній сферах був помітний прогрес[1,с.167]. Історики тут не вигадали нічого нового, адже самі еллини сприймали цей період як кризовий[2,с.239–240]. Пелопоннеська війна в цьому контексті слугувала своєрідним кордоном між епохами. Символічним є і той факт, що кінець великої війни припав на хронологічну межу епох.

Для Беотійського союзу цей період став теж своєрідною межею та перехідним етапом. Після Пелопоннеською війни кардинально змінюється зовнішньополітичний курс. Фіванські політики здійснили спробу кинути виклик беззаперечному гегемону Еллади Спарті. Вони були одними з ініціаторів створення анти–лакедемонської коаліції. Ці перші спроби виступу проти спартанської зброї визначили майбутню історію як Беотійського союзу, так і загалом всієї Еллади. Тому аналіз подій цієї боротьби є важливим для історичної науки. Пріоритетними завданнями для статті є пояснення причин зміни зовнішньополітичного курсу Беотійським союзом, аналіз головних подій “холодного” та “гарячого” періодів протистояння сторін.

Перед тим як почати аналізувати основний матеріал слід також вказати на те, що для цієї статті поняття Беотійського союзу та Фів є тотожними. Хоча в цей період ще не відбулось повне злиття в єдине ціле територіальне утворення, але і полісна окремішність відходить у минуле. Загалом Фіванський поліс був центром в якому приймалися усі рішення, що стосувалися зовнішньої політики всього союзу. Про такі центри сепаратизму як Орхомен та Феспі, буде оговорено нижче.

Важливим є той факт, що під час Пелопоннеської війни, беотійці були союзниками лакедемонян у війні з Афінами. І, мабуть, як і завжди третя сторона виграє

найбільше. Оксірінхський історик оповідає нам про те, як фіванці наживалися з грабунків Аттики[3,12.4]. До того ж Беотія не була спустошена, як Аттика, і не витратила стільки внутрішніх сил на війну, як Спарта.

Проте тенденція підтримки сильнішої сторони беотійцями зникла відразу ж після закінчення Пелопоннеської війни. Фіви прийняли рішення про своєрідний політичний захист афінських політиків–вигнанців[4,с.142]. Беотійці також відмовились підтримувати лакедемонян в окупації Пірею та встановленні “режиму тридцяти тиранів”[5,с.27]. Така різка зміна політичної орієнтації пов'язана зі зміною влади у самих Фівах. В той час, як повідомляє нам Оксірінхський історик, було дві основні політичні партії: “В Фівах в цей час, як я сказав вище, відбувалася боротьба між найзнатнішими та найвпливовішими громадянами. Однією з таких партій керував Ісменій, Антифей та Андроклід, другою – Леонтіад, Астій та Каррагал. З цих державних мужів прихильники Леонтіада були лаконофілами, а прихильники Ісменія звинувачувались в “аттикізмі”, що, як казали, було причиною їхньої схильності до демосу”[3,12.1]. Саме з приходом до влади партії Ісменія історики пов'язують зміну політичного курсу Беотійського союзу. Проте джерела не вказують на точний час приходу до влади угруповання Ісменія, що дало змогу відносити початок антиспартанської політики до середини 390–х рр. до Р.Х.[6,с.61]. Скоріш за все, що партія Ісменія поступово набирала політичної сили і по мірі того йшла на ескалацію конфлікту зі Спартою. Справжні політичні кроки були здійсненні у 397 р. до Р.Х., коли беотійці відмовились виставляти свої контингенти для азійського походу Агесілая.

Наступний політичний конфлікт відбувся навесні 396 р. до Р.Х. в Авліді. Перед походом спартанський цар Агесілай вирішив наслідувати гомерівського Агамемнона та провести жертвопринесення в Авліді. Проте беотійці не дали цього зробити: “Почувши про це, беотархи дуже розсердились та відправили своїх священнослужителів до Агесілая, заборонивши йому приносити жертви всупереч законам та стародавнім звичаям беотійців. Священнослужителі не тільки виконали доручене, але і скинули з вівтаря частини тварин для жертвопринесень. Розчарований Агесілай відплив злий на фіванців і в той же час засмучений цим передвістям, думав про те, що похід буде для нього невдалим та він не виконає того, що задумав”[7,с. 6]. Оскільки греки часто апелювали до міфічних сюжетів, жертвопринесення в Авліді мали сприяти консолідації еллінів навколо Спарті. Таким чином, беотійці не дали Агесілаю утвердити гегемонію в “гомерівському стилі”, отже, “авлідський інцидент” закінчився моральною перемогою партії Ісменія[5,с.30].

Спарта опинилася в складному становищі, Агесілаю довелося вести війну в Азії, при загрозі війни у Греції[4,с.147]. У цьому контексті слід розглянути версії щодо підкупу Фіванських беотархів персами. Так, Плутарх повідомляє: “...перські ж монети карбувалися з зображенням лучника, [Агесілай] сказав під час розбору табору, що перський цар виганяє його з Азії за допомогою десяти тисяч стрільців: таку суму, передали в Афіни та Фіви, де розділили між народними провідниками, щоб вони підмовляли народ до війни зі